

KORRALDUS

Geoloogilise uuringu loa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alltoodut ning maapõueseaduse § 26 ja § 32 ja lähtuvalt aktsiaselts Elva E.P.T. uuringuloa taotlusest ja Elva Vallavolikogu 05.02.2024 otsusega nr 109 ning Keskkonnaameti peadirektori 10.12.2020 käskkirja nr 1-1/20/230 „Keskkonnaameti struktuuriüksuste põhimääruste kinnitamine“ lisa 13 „Ringmajanduse osakonna põhimäärus“ punktile 1.1.5. ja Keskkonnaameti peadirektori 10.12.2020 käskkirja nr 1-1/20/232 „Keskkonnaameti teabehalduse kord“ punktile 4.3:

1.1. Anda ettevõttele aktsiaselts Elva E.P.T. geoloogilise uuringu luba nr L.MU/520776 Sangla II uuringuruumi kehtivusajaga 3 aastat (lisatud).

2. ASJAOLUD

Aktsiaselts Elva E.P.T. (reg nr 10080313, aadress: Kirde põik 6, Elva linn, Elva vald, Tartu maakond, edaspidi ka *ettevõtte*) esitas Keskkonnaametile 15.11.2023 geoloogilise uuringu loa (edaspidi ka *uuringuluba*) taotluse Sangla II uuringuruumis (registreeritud Keskkonnaameti süsteemis KOTKAS 15.11.2023 dokumendina nr DM-126437-1). Parandatud taotlus esitati 22.11.2023 (DM-126437-4)

Sangla uuringuruum asub Tartu maakonnas Elva vallas Väike-Rakke külas Sangla turbaraba (katastritunnus 66601:006:0001, sihtotstarve 100% turbatööstusmaa), Sangla maardla 7 (katastritunnus 66601:006:0014, sihtotstarve 100% maatulundusmaa) ja Sangla maardla 8 (katastritunnus 66601:006:0015, sihtotstarve 100% maatulundusmaa) riigile kuuluvatel maaüksustel. Riigile kuuluva katastriüksuse 66601:006:0001 valitseja on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium riigivara volitatud asutus on Maa-amet. Teiste kinnistute valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus.

Taotleja esitab uuringuloa taotluse vähe- ja hästilagunenud turba uuringuks Sangla II uuringuruumis (teenindusala pindala 66,00 ha). Geoloogilise uuringu eesmärk on uuringuruumi geoloogilise ehituse, mäenduslike tingimuste ning turba kvaliteedi hindamine mahus, mis võimaldab maavarade registris aktiivse reservvaruna arvel oleva varu arvele võtta aktiivse tarbevaruna. AS Elva E.P.T. kaevandab Sangla turbamaardla edelaosas turvast maavara kaevandamise loa KMIN-029 alusel. Taotletavast uuringuruumist vahetult lääne pool paikneb ettevõtte turba pakkimise tsehh. Olemasolevad tootmisväljakud on kasutuses olnud aastakümneid ning mäeeraldise vähelagunenud turba varu on ammendumas. Edasise tegevuse

planeerimiseks on ettevõttele vajalik informatsioon uute tootmispindade kasutuselevõtu võimalustest tulevikus. Seetõttu taotletakse luba geoloogilise uuringu tegemiseks Elva E.P.T. turbatootmisala lahustükkide vahel paikneval alal. Taotletava uuringuruumi teenindusala on kantud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja, mis võeti vastu keskkonnaministri 27.12.2016 määrusega nr 87.

Uuringu käigus plaanitakse rajada turbalasundi sondeerimine käsipuuriga kuni 40 uuringupunktis. Turba tarbevaru arvele võtmiseks vajalik uuringuvõrgu minimaalne tihedus 200 × 200 m. Varu täpsemaks kontuurimiseks rajatakse vajadusel uuringuruumi teenindusala servadele täiendavaid uuringupunkte. Igas uuringupunktis mõõdetakse turbalasundi kogupaksus ja vähelagunenud turba kihi paksus 0,05 m täpsusega ning iseloomustatakse visuaalselt määratavate tunnuste alusel turba lamamis olevate setete litoloogilist koostist. Uuringupunktide asukohad mõõdistatakse GPS-seadme abil. Turba kändudesisalduse määramiseks rajatakse 2 platsi, millel tehakse käsipuuriga 1 m intervalliga 100 torget kogu lasundi paksuses ning fikseeritakse kõik kännutabamused. Uuringuruumi teenindusalal teostatakse geodeetiline mõõdistamine, mille käigus mõõdetakse ka veetasemeid kraavides. Taotletava loa kehtivusaeg on 3 aastat. Geoloogilise uuringu teostaja on OÜ Inseneribüroo STEIGER (registrikood 11206437, aadress: Männiku tee 104, Nõmme linnaosa, Tallinn, Harju maakond).

Taotletava Sangla II uuringuruumi teenindusala kattub suures osas Sangla turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 195) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 20 plokiga ja vähelagunenud turba aktiivse reservvaru 19 plokiga, taotletava uuringuruumi teenindusmaa edelanurk jääb alale, kus maavara arvel ei ole. Sangla II uuringuruumi teenindusala idaserv külgneb vahetult AS Elva E.P.T. turbatootmisala (kaevandamisloa nr KMIN-029; loa omaja AS Elva E.P.T.; kehtiv kuni 14.03.2026) mäeeraldisega ja kattub kuni 73 m ulatuses selle teenindusmaaga.

Taotletava uuringuruumi teenindusala idaosa kattub III kategooria kaitsealuse liikide Vipera berus (harilik rästik; Eesti looduse infosüsteemi kood KLO9106134) ja Lyrurus tetricus (teder; Eesti looduse infosüsteemi kood KLO9106101) elupaikadega.

Elektrilevi OÜ 1-20 kV keskpinge elektriõhuliin AS-50 (VID kood 3304131, kaitsevöönd 10 m liini teljest) asub taotletava uuringuruumi teenindusala põhjaservast ~10,1 m kaugusel. Taotletava uuringuruumi teenindusalal kattumist elektriõhuliini kaitsevööndiga ei ole.

Riigitee Tartu – Viljandi – Kilingi-Nõmme (nr 92) äärmise sõiduraja välimine serv asub taotletava uuringuruumi teenindusala lõunaservast vähemalt 30 m kaugusel. Taotletava uuringuruumi teenindusalal kattumist tee kaitsevööndiga ei ole.

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 1 lg 3 kohaselt kohaldatakse uuringuloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

3. KAALUTLUSED

MaaPS § 4 lg 2 järgi on maavara geoloogiline uuring maavara kaevandamise ja kasutusele võtmise eesmärgil tehtav geoloogiline töö. MaaPS § 17 lg 2 järgi on geoloogiline uuring lubatud

uuringuloa alusel. MaaPS § 27 lg 1 järgi esitab taotleja uuringuloa saamiseks loa andjale taotluse. MaaPS § 26 kohaselt annab uuringuloa Keskkonnaamet.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le, keskkonnaministri 09.01.2020 määrusele nr 1 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja geoloogilise uuringu loa taotluse esitamise kord, täpsustatud nõuded taotluse kohta, loa andmise kord ning taotluse ja loa andmekoosseis“ ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Geoloogilise uuringu loa taotlust kontrollis keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötaja, Maa-amet 21.11.2023 kiri nr 9-3/23/16677-2 ja 01.12.2023 kiri nr 9-3/23/17254-2. vastavalt ettepanekutele parandati taotlust.

Riigilõiv 400 € on tasutud 15.11.2023 riigilõivuseaduse § 136¹ lg 1 kohaselt.

MaaPS § 28 lg 5 kohaselt tuleb juhul, kui uurimistöö või uuringu käigus tekib kaevandamisjäätmekava ja jäätmete ladestamiskoht ei ole jäätmevõimaldaja jäätmevõimaldaja § 35² tähenduses üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava. Jäätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse jäätmevõimaldaja §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest. Loa taotluse kohaselt uuringute käigus kaevandamisjäätmekava ei teki ning seetõttu ei ole jäätmekava vajalik.

MaaPS § 17 lg-te 3 ja 4 järgi võib üldgeoloogilist uurimistööd ja geoloogilist uuringut korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik. Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa alusel võib hüdroteoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 12³ p-de 1, 3 ja 5 kohane tegevusluba.

Geoloogilise uuringu teostaja on OÜ Inseneribüroo STEIGER (registrikood 11206437, aadress: Männiku tee 104, Nõmme linnaosa, Tallinn, Harju maakond).

HMS § 48 lg 1 alusel avaldas Keskkonnaamet uuringuloa menetluse algatamise teate 11.12.2023 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Uuringuloa taotluse menetlusse võtmisest teavitati 11.12.2023 kirjaga nr DM-126437-6 taotlejat ja piirinaabreid. Kuni geoloogilise uuringu loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igapäevase õiguse esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid.

Avalikustamise käigus, ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud

Kavandatav tegevus ei kuulu keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lg-s 1 nimetatud tegevuste nimistusse, mille korral tuleb vastavalt KeHJS § 11 lg-le 3 algatada keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) selle vajadust põhjendatuna. Kui kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lg-s 1 nimetatute hulka, peab otsustaja selgitama välja, kas kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lg-s 2 nimetatud valdkondade hulka ja on loetletud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ või on tegemist KeHJS § 6 lg-s 2¹ nimetatud tegevusega, mille korral tuleb KeHJS § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2, 2³ ja 4 kohaselt anda eelhindang ja kaaluda KMH vajalikkust.

Antud juhul kuulub kavandatav tegevus KeHJS § 6 lg 2 p-s 2 mainitud valdkonda. Samas ei ole kavandatavat tegevust nimetatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“. Samuti ei ole tegemist KeHJS § 6 lg-s 2¹ nimetatud tegevusega. Seetõttu antud juhul KMH ei ole kohustuslik, samuti ei anta eelhinnangut vastavalt KeHJS § 6 lg-le 2³ ega kaaluta KMH vajalikkust. KeHJS § 6¹ lg 4 kohaselt aktsiaselts Elva E.P.T. ei pidanud Keskkonnaametile esitama KeHJS § 6¹ lg-s 1 nimetatud teavet, kuna eelhinnangut ei anta vastavalt KeHJS § 6 lg-le 2³.

Sangla II uuringuala ei asu kaitsealal, hoiualal ega Natura 2000 võrgustiku alal. Taotletava uuringuruumi teenindusala idaosa kattub III kategooria kaitsealuse liikide Vipera berus (harilik rästik; Eesti looduse infosüsteemi kood KLO9106134) ja Lyrurus tetricus (teder; Eesti looduse infosüsteemi kood KLO9106101) elupaikadega.

Keelatud on kaitsealuste lindude häirimine eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal (looduskaitseadus § 55 lõige 6¹ punkt 2), mistõttu tuleb uuring läbi viia ajavahemikul 1. august kuni 14. märts.

Keskkonnaamet, toetudes eelnevale, määrab uuringuloo lisatingimuse järgmises sõnastuses:

Kaitsealuste lindude kaitseks geoloogiline uuring teostada ajavahemikul 1. august kuni 14. märts.

Uuringuloo andmise menetlusele kohaldatakse HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. Uuringuloo andmisest keeldutakse, kui uuringu tegemine on vastuolus riigi huvidega. Sangla II uuringuruum asub riigimaal.

MaaPS § 45 lõike 1 kohaselt on turba kaevandamiseks lubatud kaevandamisluba taotleda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal.

MaaPS § 45 lõike 3 kohaselt kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantakse turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust, ning sama § lõike 4 kohaselt kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud turbamaardlal antakse kaevandamisluba turba kaevandamise aastamäära piires.

Turba kaevandamise aastamäär on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 22.12.2016 määrusega nr 150 „Turba kaevandamise aastamäär ning kriitilise ja kasutatava varu suurus“ (edaspidi *määrus nr 150*).

Sangla turbamaardla on kantud keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja“ lisas 2 toodud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja. Uuringuloo taotlemisel Sangla turbamaardla Sangla II uuringuruumis kontrollitakse ka vastuolus määrusega nr 150.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa

taotluse puhul esineb MaaPS § 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

MaaPS § 35 lg 2 p 1 sätestab, et uuringuloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning aktsiaselts Elva E.P.T. ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri andmed seisuga 10.01.2024).

MaaPS §-s 35 sätestatud uuringuloa andmise keeldumise alused puuduvad.

Geoloogilise uuringu käigus planeeritud tööd on kooskõlas MaaPS § 20 lg-ga 2.

MaaPS § 27 lg 3 kohaselt saatis loa andja 11.12.2023 kirjaga nr DM-126437-8 uuringuloa taotluse uuringuruumi ja selle teenindusala asukoha riigivara valitseja volitatud asutustele riigile kuuluva kinnisasja kasutamise nõusoleku saamiseks.

Riigivara valitseja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus 27.12.2023 kirjaga nr 3-1.1/2023/7650 andis oma nõusoleku geoloogilise uuringu teostamiseks järgmistel tingimustel:

1. Uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Tartumaa metsaülemat välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;
2. Kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.

Riigivara valitseja kooskõlastuse tingimused seatakse uuringuloa lisa tingimusteks.

Riigivara valitseja volitatud asutus Maa-amet 04.01.2024 nr 7-1/23/17806-2 andis oma nõusoleku geoloogilise uuringu teostamiseks järgmisel tingimusel:

1. Kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada Maa-ametile.

Vastavalt MaaPS § 27 lg-le 7 saadab kaevandamisloa andja geoloogilise uuringu loa taotluse arvamuse saamiseks taotletava uuringuruumi kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse kohta selle saamisest arvates. Keskkonnaamet juhtis kirjas tähelepanu asjaolule, et kui nimetatud tähtajaks arvamust ei esitata, võib Keskkonnaamet lähtuvalt HMS § 16 lg-st 2 lahendada ülalnimetatud Sangla II uuringuruumi geoloogilise uuringuloa loa taotluse ilma kohaliku omavalitsuse arvamusest.

Keskkonnaamet saatis 11.12.2023 kirjaga nr DM-126437-7 geoloogilise uuringu loa taotluse arvamuse saamiseks Elva Vallavalitsusele.

Elva Vallavolikogu 05.02.2024 otsusega nr 109 nõustus aktsiaselts Elva E.P.T. (registrikood

10080313) geoloogilise uuringu loa andmisega Sangla II uuringuruumi.

HMS § 48 ja § 49 lg 1 ja lg 2 alusel pani Keskkonnaamet õigusakti eelnõu avalikkusele tutvumiseks välja XX.02.2024 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks määramati 2 nädalat. Avalikustamise käigus ettepanekuid ...

HMS § 40 lg 1 kohaselt peab haldusorgan enne haldusakti andmist andma menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamused ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis ettevõttelt XX.02.2024 kirjaga nr DM-126438-X arvamust või vastuväiteid geoloogilise uuringu loa andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest.

Ettevõtte ...

VAIDLUSTAMINE

Geoloogilise uuringu luba ei anna uuringuloa omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse maavara kaevandamise luba ning geoloogilise uuringu loa saamisel ei teki õiguspärast ootust kaevandamisloa saamiseks.

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo